

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 4 februari 1901, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion angående ändrade föreskrifter beträffande förnyelse af in-teckning i fast egendom.

Andra Kammaren har till lagutskottet hänvisat en af herr *C. A. Danielsson* inom nämnda kammare afgifven motion, n:o 48, af följande lydelse:

»Vid flere riksdagar hafva åtskilliga motioner blifvit väckta, åsyftande väsentliga förändringar i eller upphäfvande af den uti Kongl. Maj:ts nådiga förordning den 16 juni 1875 förekommande § 19 angående in-teckningars förnyelse, men ingen af dessa motioner har lyckats att vinna Riksdagens bifall.

Ett upphäfvande af nämnda paragraf i sin helhet torde därför ej för närvarande kunna ernås, men en mindre förändring i nämnda lagstadgande torde emellertid nu kunna bifallas, en förändring, som icke rubbar lagens andemening, att alla beviljade in-teckningar skola förnyas, då de vid tio-års-tidens utgång icke inlösas, utan som endast afser tiden och sättet, när denna förnyelse bör verkställas, en förändring, som, om den vinner Riksdagens bifall, skall med glädje mottagas af en stor del skuldbelastade fastighetsegare och af alla dem, som nu ega eller framdeles komma att ega fast in-tecknade reverser och som härigenom befrias från den ständiga oro, som förorsakas af tanken på de förr eller senare förestående in-teckningsförnyelserna och de stora förluster, som kunna blifva en följd af förnyelsernas uraktlåtande.

Mitt värdsamma förslag är följande:

Alla nu befintliga, behörigen in-tecknade reverser skola i enlighet

med gällande lag åter inlemnas till vederbörande domare för att erhålla inteckningsförnyelse inom loppet af 10 år från den dag, då inteckning beviljades eller senast förnyades, såvida inteckningen fortfarande eger någon gällande kraft. Härvid skall iakttagas:

1:o) Att då en behörigen intecknad revers, som blifvit utställd till viss man eller order (således fast intecknad), och som nu eges af en annan person än den, till hvars säkerhet inteckningen blifvit beviljad eller senast förnyad, af denne person inlemnas till vederbörande domare med begäran om inteckningsförnyelse till sin och sin rättsinnehafvares säkerhet, bör bifogas ett bevis af fastighetsegaren; se punkt 5:o).

Domaren åligger, att, om icke 10 år äro förflutna, sedan inteckningen beviljades eller senast förnyades, eller annat hinder ej förefinnes, förnya inteckningen till denna persons säkerhet, dervid iakttagande, att uti påskriften å reversen omnämnes förut nämnde persons titel och namn.

Namnet på denna person bör äfven utsättas, då förnyelsen antecknas uti inteckningsmatrikeln.

Sedan reversen blifvit sålunda inteckningsförnyad, behöfver någon ny uppvisning af densamma inför domare ej ske, så länge reversen eges utaf denna samma person eller, i händelse af hans död, af hans efterlevande maka eller af hans bröstarfvinge. Denne arfvinge åligger att om ombytet af egare till reversen underrätta vederbörande domare, bifogande ett utdrag af arfskiftet.

Om vid arfskifte reversen tillfallit annan arfvinge än bröstarfvinge, eller om reversen af egare blifvit transporterad på annan person, så åligger det denne arfvinge eller den person, på hvilken reversen blifvit transporterad, att skyndsamt uppvisa reversen till erhållande af inteckningsförnyelse, till sin eller sin rättsinnehafvares säkerhet. Dervid bör likaledes fastighetsegarens bevis bifogas; se punkt 5:o). Sedan reversen sålunda blifvit inteckningsförnyad, gäller om den allt hvad här förut är sagdt.

Vid ombyte af egare till intecknad revers bör anteckning å reversen ske medelst utsättande af nye egarens namn samt tiden då ombytet skett; denna anteckning skall verkställas af arfskiftesförrättare, om ombytet skett på grund af arfskifte, eller af förre egaren, om ombytet skett af annan grund.

2:o) Att då en behörigen intecknad revers, som blifvit utställd till viss man eller order (således fast intecknad), och som ännu innehafves af samma person, till hvars säkerhet den blifvit intecknad eller senast förnyad i enlighet med nuvarande lag, af samma person inlemnas till vederbörande domare, behöfver reversen icke inteckningsförnyas, utan

domaren bör endast å reversen anteckna, att reversen blifvit honom förevisad inom tio år från in-tecknings- eller förnyelsedagen. Då revers sålunda blifvit påtecknad, gäller om honom detsamma, som uti punkt 1:o) är föreskrifvet.

3:o) Att om en behörigen in-tecknad revers, som är utställd till innehafvaren (således löpande in-teckning), i enlighet med nuvarande lag åter inlemnas till vederbörande domare för erhållande af in-tecknings-förnyelse, bör fastighetsegarens bevis bifogas, se punkt 5:o), och åligger det domaren, att, om ej den föreskrifna tiden är förlupen eller annat hinder förefinnes, förnya in-teckningen till innehafvarens säkerhet, dervid iakttagande, att uti påskriften å reversen ordet »innehafvaren» skrives med annan stil eller annat bläck, så att det tydligen synes, att in-teckningen är af löpande natur. Denna revers skall ovilkorligen ånyo uppvisas för in-tecknings förnyelse innan 10 år förflutit från den dag, då förnyelsen skett, då i annat fall in-teckningen har förlorat all vidare kraft.

4:o) Att då en behörigen in-tecknad revers, som eges af hypoteks-förening eller annan penningeinrättning, som har rättighet att utlemna stående eller på längre amortering ställda lån, skall i enlighet med nuvarande lag inlemnas till vederbörande domare i och för in-tecknings-förnyelse, så bör denna revers, om den är utställd till hypoteksförening eller motsvarande penningeinrättning eller till dess säkerhet senast förnyad, endast påtecknas i enlighet med ofvanstående punkt 2:o), men om den är utfärdad till annan person eller till innehafvaren, bör den förnyas i enlighet med punkt 1:o) till hypoteksföreningens eller penningeinrättningens säkerhet, och behöfver således in-teckning af nämnda reverser icke ånyo förnyas förr, än reversen öfvergår i annan persons ego, och behöfver icke fastighetsegaren underrättas om denna förnyelse samt eger dervid ingen talan.

5:o) Fastighetsegaren, som enligt föregående paragrafer alltid erhåller underrättelse, när in-teckningsförnyelse sker, skall aflemna ett medgifvande till den begärda in-teckningsförnyelsen (undantag se punkt 4:o), och, om han så önskar, må han till domaren ingifva en ansökan, att reversen genom dennes åtgörande må blifva förvandlad från fast till löpande eller tvärtom, derigenom att domaren förnyar reversen i enlighet med punkt 1:o) eller punkt 3:o).

6:o) Om fastighetsegaren sjelf inlöser en in-teckning, ställd till viss person eller order, bör såsom ofvan är sagdt, reversen transporteras på egaren. Egaren står sedan fritt antingen låta döda densamma, ånyo belåna densamma eller förvara den till framtida behof. Om han

ånyo belånar den, bör han transportera den på den nye egaren, och åligger det denne att genast eller senast vid det ting, som infaller 6 månader derefter, låta förnya inteckningen, såsom här ofvan är sagdt. Om han vill bevara den intecknade reversen till framtida behof, bör han derom underrätta domaren. Om den inlösta reversen varit stäld till innehafvaren, har egaren ej annat att göra än att i behörig tid förnya inteckningen.

Hufvudsyftet med min motion blifver sålunda, att fasta inteckningar skola förnyas, så ofta den intecknade reversen byter om egare, och de löpande inteckningarna hvart tionde år.

På grund af hvad jag sålunda anfört, vågar jag nu vördsamt föreslå, att Riksdagen ville besluta, att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och till Riksdagen framlägga förslag till ändring af de uti kongl. förordningen angående inteckning i fast egendom meddelade föreskrifter angående inteckningsförnyelse i öfverensstämmelse med de af mig här ofvan anförda grunder.»

Motionären har utgått från det antagande, att de till viss man eller order utfärdade skuldebref skulle vara af icke löpande natur, och han föreslår, att de till säkerhet för sådana till viss man eller order utställda reverser meddelade inteckningar, hvilka inteckningar af motionären benämnas »fasta», skola förnyas, så ofta den intecknade reversen byter om egare, under det att de löpande inteckningarne fortfarande skola förnyas hvart tionde år. Då emellertid 10 § 1 mom. af kongl. förordningen om nya utsökningslagens införande m. m. den 10 augusti 1877 uttryckligen stadgar, att de till viss man eller order utfärdade skuldebref till sin natur äro löpande, och motionärens utgångspunkt och antagna förutsättning således är felaktig, kan ju redan detta anses vara tillräcklig anledning att afvisa motionen.

Men äfven om motionärens förslag antages afse sådana skuldebref, som i verkligheten äro icke löpande d. v. s. skuldebref utställda till viss man, kan utskottet ej biträda detsamma. Derigenom skulle nemligen i inteckningslagstiftningen införas en princip af högst äfventyrlig art, utan att någon afsevärd lättnad skulle beredas inteckningshafvarne. I många fall skulle tvärtom dessa komma att åsamkas ökadt besvär och ökade kostnader, i sådana fall nemligen, då de till viss man utställda skuldebrefven oftare än hvart tionde år bytte om egare. Då härtill

kommer, att de till viss man utställda skuldebrefven måste antagas utgöra ett jämförelsevis ringa antal emot sådana skuldebref, som äro af löpande natur, är efter utskottets åsigt den af motionären föreslagna ändringen både onödig och olämplig. Äfven mot förslaget detaljer, i den mån de af motionärens oklara framställning framgå, kunna invändningar göras. När vid arfskifte en intecknad revers komme att öfvergå till bröstarfvinge, skulle enligt motionen denne åligga allenast att derom underrätta vederbörande domare, under det att annan arfvinge hade skyldighet »skyndsamt» söka inteckningsförnyelse: en sådan olikhet i förfarandet synes skäligen godtycklig. Icke heller lära de föreslagna bestämmelserna om fastighetsegarens medgifvande till inteckningsförnyelse och om befogenhet för domaren att på fastighetsegares ansökan »förvandla» skuldebref från »fast» till »löpande» eller tvärtom öfverensstämma med gällande rättsgrundsatser om pantsättning och försträckning.

På grund af det anförda hemställer utskottet alltså,

att herr Danielssons ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 februari 1901.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Herrar *Trygger* och *Lindhagen* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
